

=====
Ref. queixa núm. 060611
=====

Assumpte: discriminació del valencià en les visites guiades al parc natural de les Salines de Santa Pola.

Hble. Sr.,

Com sap, en esta institució vam rebre un escrit de queixa signat pel Sr. (...), com a president de l'AMPA del CP Serra Mariola d'Alacant, que va quedar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment exposava els fets i les manifestacions següents:

“Que en el CP Serra Mariola la llengua vehicular de l'ensenyament és el valencià, ja que és un col·legi d'immersió lingüística.

Que els dies 4 i 5 del mes corrent els alumnes de 1r i 2n d'educació primària i educació infantil van visitar el parc natural de les Salines de Santa Pola, i van poder comprovar que les visites guiades es desenvolupaven exclusivament en castellà, de manera que vulneraven la cooficialitat lingüística instaurada a la Comunitat Valenciana.”

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa i en vam donar trasllat, de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la citada Llei i a fi de contrastar les alegacions formulades per la persona interessada i demanar informació suficient sobre la realitat d'estos fets i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit, a l'Ajuntament de Santa Pola i a la Conselleria de Territori i Habitatge.

La comunicació rebuda de l'Ajuntament de Santa Pola donava compte de la no-titularitat municipal del parc natural de les Salines de Santa Pola, per la qual cosa les visites al parc excedien el seu àmbit de competències.

Per la seua banda, la Conselleria de Territori i Habitatge va informar el que transcrivim seguidament:

(...) “Segons la informació rebuda de la direcció del parc natural de les Salines de Santa Pola, els dos monitors que presten servei en el Museu de la Sal estan realitzant cursos de valencià i un d’ells ha aprovat el grau mitjà i l’altre l’elemental, expedits per la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià.

Ambdós monitors estan capacitats per a donar explicacions sobre el museu en qualsevol de les dues llengües oficials de la Comunitat, però com que la seua llengua materna és el castellà (els dos són oriünds d’una zona de la província d’Alacant castellanoparlant), solen impartir les xarrades en esta llengua, llevat que el professor que acompanya el grup demane que es faça en valencià.

El dia dels fets, el professor que acompanyava el col·legi i que posteriorment va presentar la queixa davant el Síndic no va sol·licitar al monitor que la visita es fera en valencià, per la qual cosa, com que no hi hagué una petició concreta quant a una determinada llengua de les dues oficials de la Comunitat, la xarrada es va fer en castellà.

En qualsevol cas, és la primera vegada que es produïx un fet d’estes característiques i per evitar que es torne a produir i facilitar al màxim la comprensió de la xarrada per part dels assistents, els monitors pregunten sempre, des d’aquell dia, en quina llengua oficial de la Comunitat volen que es faça la xarrada.”

Els dictàmens emesos per l’Administració autonòmica i la local van ser posats de manifest a l’interessat, amb l’objecte que formulara les al·legacions que considerara convenients, però no consta l’entrada en esta institució de cap escrit en el sentit indicat.

No obstant això, i una vegada conclosa la tramitació ordinària de la queixa, la resoltem amb les dades que consten en l’expedient, per la qual cosa li demane que considere els arguments que seguidament li expose i que constituïxen els fonaments de la resolució amb què concloem la nostra actuació:

- I. L'art. 3 de la Constitució espanyola assenyala el castellà com a llengua oficial de l'Estat i el deure de tots els espanyols de conèixer-la i el dret d'usar-la, i indica que la resta de llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts.

Este article també declara que la riquesa de les distintes modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció.

- II. L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, en l'art. 7, dins el títol I, estableix el que següix:

1. Els dos idiomes oficials de la Comunitat autònoma són el valencià i el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i usar-los.
2. La Generalitat Valenciana garantirà l'ús normal i oficial de les dues llengües i adoptarà les mesures necessàries per assegurar-ne el coneixement.

3. Ningú podrà ser discriminat per raó de la seua llengua.
4. S'atorgarà especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.
5. La Llei estableix els criteris d'aplicació de la llengua en l'administració i en l'ensenyament.
6. Mitjançant una llei es delimitaran els territoris en què predomine l'ús d'una llengua o de l'altra, com també els que puguem exceptuar-se de l'ensenyament i l'ús de la llengua pròpia de la Comunitat.

III. Tot desplegant les previsions estatutàries, la Llei de la Generalitat Valenciana 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, dedica el primer capítol del seu títol primer a l'ús oficial del valencià en l'administració pública.

L'art. 2n d'esta Llei assenyala que el valencià és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, i que tots els ciutadans tenen dret a conèixer-lo i usar-lo, tant oralment i per escrit, en les relacions privades i en les instàncies públiques.

L'art. 3r estableix, a més a més, que no pot derivar-se en valencià qualsevol forma de discriminació o exigència de traducció.

L'art. 10 reitera que en territori de la Comunitat Valenciana tots els ciutadans tenen dret a dirigir-se i relacionar-se amb la Generalitat, els ens locals i la resta de caràcter públic en valencià.

Finalment, l'art. 16 estableix que les empreses de caràcter públic, com també els serveis públics dependents directament de l'administració han de garantir que els seus treballadors que tinguen relació directa amb el públic tinguen el coneixement suficient de valencià per a atendre amb normalitat el servei que tenen encomanat.

En l'àmbit de la legislació bàsica estatal, l'art. 35. d de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, declara que els ciutadans, en les seues relacions amb les administracions públiques, tenen dret a utilitzar les llengües oficials en el territori de la seua comunitat autonòmica, d'acord amb el que preveu esta llei i la resta de l'ordenament jurídic.

De tot el que hem dit es poden extraure les conclusions següents:

1a. És inqüestionable, i així ho reconeix la mateixa administració afectada, el dret que assistia al promotor de la queixa de ser atés en valencià, sense que es produïra cap forma de discriminació ni cap exigència de traducció.

2a. De la investigació realitzada es dedueix que este dret no va ser respectat per part del funcionari que es trobava de servei al públic en el moment en què van ocórrer els fets objecte d'esta queixa.

De conformitat amb el que hem dit més amunt, dirigim a la Conselleria de Territori i Habitatge esta resolució, amb els pronunciaments següents:

1r. Recordatori de deures legals. Es recorda l'obligació de garantir que, en els serveis públics directament dependents de l'administració, les persones que hi treballen i que tenen una relació directa amb el públic tinguen el suficient coneixement de valencià per a atendre amb normalitat el servei que tinguen encomanat, de manera que no es produïska cap discriminació o exigència de traducció.

2n. Recomanació perquè s'adopten les mesures necessàries en l'àmbit de les seues competències o s'inste la direcció del parc natural de les Salines de Santa Pola a exigir als seus treballadors que tinguen relació amb el públic un coneixement suficient del valencià per a atendre amb normalitat el servei que tenen encomanat en els termes de l'anterior recordatori de deures legals.

De conformitat amb el que preveu l'article 29 de la Llei de la Generalitat Valenciana 11/1988, de 26 de desembre, li agrairem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste l'acceptació o no de la recomanació que es fa o, si escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement, li faig saber, igualment, que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat, la resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Agraïm la seua col·laboració i la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

Emilia Caballero Álvarez
Síndica de Greuges e.f. de la Comunitat Valenciana